

ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ТА ПРИВАТНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

УДК 342.9.35

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-6-104-110

**Андрій
СОБАКАРЬ**[©]
доктор юридичних
наук, професор

**Олександра
НЕСТЕРЦОВА-
СОБАКАРЬ**[©]
кандидат
юридичних наук,
доцент

*(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)*

ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІЦІЄЮ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ПІД ЧАС ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

На основі аналізу чинного законодавства України та практики його застосування, теоретичного осмислення низки наукових праць із різних галузей знань з'ясовано сутність, значення та особливості дотримання принципу законності застосування поліцією заходів адміністративного примусу у сфері безпеки дорожнього руху під час дії правового режиму воєнного стану.

Доведено пряму залежність ефективності забезпечення безпеки дорожнього руху та якісного виконання працівниками поліції своїх повноважень від дотримання ними принципу законності під час застосування заходів адміністративного примусу.

Встановлено, що основною передумовою законності застосування заходів адміністративного примусу є дотримання суб'єктами владних повноважень вимог законодавства, зокрема, підстав та особливостей застосування зазначених заходів працівниками поліції у межах здійснення ними правоохоронної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху.

Визначено характерні порушення законності та службової дисципліни в діяльності поліції під час застосування заходів адміністративного примусу у сфері безпеки дорожнього руху в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Сформульовано низку пропозицій та рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення законності та дисципліни в діяльності поліції, у тому числі шляхом: продовження розбудови зовнішніх та внутрішніх механізмів контролю над діяльністю поліції, зокрема за участю експертів, представників громадянського суспільства, зосередження уваги на заходах, котрі надади би змогу ефективно запобігати зловживанням владою з боку поліцейських тощо.

Ключові слова: законність, адміністративний примус, заходи адміністративного примусу, безпека дорожнього руху, поліція, воєнний стан, правовий режим, порушення законності.

© А. Собакарь, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7618-0031>

aasobakar77@ukr.net

© О. Нестерцова-Собакарь, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0712-4076>

k_cpd@dduvs.in.ua

Постановка проблеми. У системі органів держави поліції належить особливе місце. Так, її діяльність в умовах правового режиму воєнного стану спрямовується на забезпечення виконання завдань та функцій, визначених Законом України «Про Національну поліцію», а також інших спеціальних завдань, передбачених ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану». Саме від того, наскільки ефективною буде діяльність органів поліції щодо охорони та захисту прав і свобод громадян, безпосередньо залежить стан законності та правопорядку в нашій державі, тобто функціонування відповідного безпекового середовища в державі в цілому та в її окремих регіонах зокрема. Стосується це і сфери безпеки дорожнього руху, де працівники поліції наділені значним арсеналом владних повноважень, у тому числі й щодо застосування заходів адміністративного примусу та притягнення винних до адміністративної відповідальності, що дозволяє своєчасно та оперативно припиняти будь-які кримінальні та адміністративні правопорушення, надавати невідкладну допомогу постраждалим особам, забезпечувати безперешкодний рух транспорту та пішоходів.

Водночас наявність законодавчо закріпленого широкого спектра владних повноважень вимагає від поліції не лише суворого та неухильного дотримання вимог нормативно-правових актів, але і зміцнення правопорядку в суспільстві в цілому.

Дотримання працівниками поліції правил оформлення адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху, застосування заходів адміністративного примусу на засадах: обґрунтованості; справедливості; доцільності; невідворотності застосування; гуманного ставлення до людини незалежно від того, чи є особа правопорушником, чи ні; рівного (недискримінаційного) ставлення до осіб, стосовно яких передбачається застосування примусових заходів; відкритості та прозорості застосування заходів примусу – є гарантією законності їхньої адміністративно-юрисдикційної діяльності, особливо під час дії правового режиму воєнного стану.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. На жаль, попри всю нагальність потреби забезпечення законності та дисципліни в діяльності поліцейських підрозділів, питання використання наявного інструментарію досягнення означеної мети лишались поза увагою вітчизняних правників. Водночас непоодинокими є наукові дослідження, безпосередньо присвячені аналізу правового статусу, особливостей організаційної побудови поліції, заходам підвищення ефективності її функціонування та забезпечення законності в діяльності публічної адміністрації, серед яких, зокрема, роботи О. Безпалової, Д. Калаянова, Т. Коломоєць, А. Комзюка, Р. Мельника, Р. Миронюка, О. Музичука, В. Олефіра, О. Юніна та інших вчених. Проте, попри істотні досягнення в розв'язанні існуючих науково-прикладних проблем вітчизняної теорії та практики поліцейської діяльності, не всі завдання є вирішеними. В умовах дії правового режиму воєнного стану питання дотримання принципу законності застосування поліцією заходів адміністративного примусу у сфері безпеки дорожнього руху залишаються недостатньо вивченими.

Отже, недостатність розробок на теоретичному рівні та наявність практичних правових проблем вказують на необхідність з'ясування сутності та особливостей забезпечення законності та дисципліни в діяльності поліцейських підрозділів під час застосування заходів адміністративного примусу у сфері безпеки дорожнього руху, визначають **мету** та підкреслюють актуальність обраного напряму дослідження.

Виклад основного матеріалу. Реалізація принципу законності в діяльності поліції передбачає виконання її органами та підрозділами дій виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України. Поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази [1].

Наділяючи поліцію широким спектром владних повноважень, чинне законодавство покладає на неї обов'язок неухильного дотримання законності та службової дисципліни. Останні категорії виступають ключовим фактором, що найбільш яскраво характеризує всю діяльність поліції щодо забезпечення безпеки особистості, поваги до прав і свобод людини і громадянина. Саме законність та службова дисципліна належать до числа складних політичних та юридичних явищ і в суспільному житті виступають як найважливіші конституційні принципи та необхідний елемент демократії у правовій державі.

У поліцейській діяльності законність розуміється як створення такого правового

режиму, за якого працівники поліції, виконуючи правоохоронні функції, зобов'язані суворо дотримуватися вимог нормативно-правових актів і одночасно вимагати від посадових осіб та громадян безумовного виконання приписів законів та підзаконних актів, здійснювати інші правоохоронні та правозастосовчі заходи з метою зміцнення правопорядку в державі [2, с. 15].

На думку Д. Полонського, законність у діяльності поліції – це правовий режим її функціонування, спрямований на зміцнення правопорядку в суспільстві, за якого система поліцейських служб і підрозділів зобов'язана суворо дотримуватися вимог чинного законодавства й забезпечувати безумовне виконання загальних і спеціальних правових норм іншими учасниками відповідних правовідносин [3, с. 12].

Зміст реалізації принципу законності в діяльності підрозділів Національної поліції полягає у тому, що:

- по-перше, всі рішення, що приймаються працівниками поліції, мають відповідати чинному законодавству та підзаконним актам;
- по-друге, такі рішення не повинні виходити за межі їхніх повноважень, тобто вони можуть прийматися тільки з питань, що віднесені до їхньої компетенції;
- по-третє, рішення посадових осіб поліції повинні прийматись у такому порядку і таких формах, що відповідають нормативним приписам [4, с. 70–71].

Якщо законність діяльності поліції розуміти як відповідність фактичних дій її уповноважених працівників положенням адміністративного законодавства, то «порушенням законності» слід вважати будь-яке відхилення від положень чинного законодавства, що встановлюють коло осіб, уповноважених застосовувати відповідні заходи примусу, підстави, мету, порядок та умови реалізації способу примусового впливу, що характеризує зміст конкретного примусового заходу, процедурно-процесуальні терміни та вимоги до документування. На перше місце при ухваленні рішення про застосування заходів адміністративного примусу слід поставити дотримання працівниками поліції компетенційних норм, що визначають коло осіб, уповноважених застосовувати відповідний захід адміністративного примусу. Порушення цих норм, як правило, кваліфікується як перевищення службових повноважень та містить ознаки складу конкретного виду «посадового правопорушення».

Застосування заходів адміністративного примусу має бути поставлено у залежність від двох нормативних підстав, котрі за своєю суттю дають вичерпну характеристику інституту законності застосування примусових заходів працівниками поліції, серед яких:

- норми, що встановлюють правові межі застосування заходів адміністративного примусу з метою недопущення порушення інших прав осіб;
- норми, що гарантують неухильне дотримання норм, що встановлюють правові межі застосування заходів адміністративного примусу.

Порушення, допущені у разі недотримання меж обґрунтованого застосування окремих заходів адміністративного примусу, тягнуть настання заходів юридичної відповідальності, встановленої законодавством. За невиконання вимог приписів нормативно-правових актів та невідповідне несення служби поліцейські притягуються до юридичної відповідальності [5, с. 26; 6].

Види юридичної відповідальності працівників поліції прямо визначаються у ст. 19 Закону України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 р. Так, у разі вчинення протиправних діянь поліцейські несуть кримінальну, адміністративну, цивільно-правову, матеріальну та дисциплінарну відповідальність [1]. Зазначені положення цієї норми закону встановлюють «попереджувальний» характер адміністративно-правового засобу, котрий спрямовано на підтримання режиму законності у діях працівників поліції. Тобто за недотримання працівником поліції норм, що регулюють порядок застосування окремих заходів адміністративного примусу, наступають несприятливі для нього наслідки.

Надзвичайна складність забезпечення публічного порядку та безпеки дорожнього руху в умовах дії правового режиму воєнного стану вимагає високої професійної підготовки працівників Національної поліції. Охороняючи громадський (публічний) порядок в умовах воєнного стану, органи Національної поліції використовують такі методи соціального урегулювання, як переконання і примус, а також адміністративне припинення [7, с. 178], що повинні застосовуватися виключно в

межах законності та забезпечення прав громадян, особливо в умовах дії правового режиму воєнного стану.

«Права людини в умовах війни – це невід’ємна від прогресивного сучасного соціуму цінність; вона виступає ключовим об’єктом конституційного і нормативно-правового регулювання, що є безумовною функцією національного законодавства. Під час озброєного конфлікту пріоритетність дотримання прав людини є не лише свідченням досягнення високого рівня демократії у державі, ступеня розвиненості суспільства, а й індикатором визнання громадян найвищою соціальною цінністю, національним пріоритетом» [8, с. 282].

О. Скрипнюк, вважає, що: «обмеження прав і свобод людини – це передбачений Конституцією та законами України режим тимчасового загального або конкретно-індивідуального призупинення чи звуження обсягу визначених і гарантованих Основним законом прав і свобод в інтересах забезпечення прав інших людей, а також забезпечення національної безпеки й оборони України» [9, с. 6]. Водночас такі обмеження прав і свобод людини, навіть передбачені Конституцією та законами України, мають застосовуватися виключно в межах чинного законодавства.

Проте, як свідчить практика, внаслідок некваліфікованого оформлення поліцейськими матеріалів адміністративних справ, допущення порушень вимог законодавства про адміністративні правопорушення значна частина порушників Правил дорожнього руху фактично залишається непокараною, що не сприяє профілактичній спрямованості адміністративної відповідальності у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Некваліфіковане оформлення матеріалів адміністративних справ, недоліки при складанні протоколів та винесенні постанов про притягнення осіб до відповідальності, порушення конституційних прав громадян під час провадження у справах зазначеної категорії є однією з причин звернення осіб зі скаргами до компетентних органів на непрофесійні дії працівників поліції [10].

Як справедливо відзначає Т. Гуржій, своєчасна і безпомилкова адміністративно-правова кваліфікація порушень Правил дорожнього руху є одним із важливих інструментів протидії зниженню дисципліни учасників дорожнього руху, аварійності та травматизму на дорогах країни. І саме у цій площині криється найбільша кількість проблемних питань, пов’язаних із притягненням водіїв до адміністративної відповідальності. Адаже неправильна кваліфікація є головною причиною уникнення порушниками заслуженого покарання та, навпаки, притягнення до відповідальності невинних осіб. Тим самим вона призводить до загальної втрати довіри населення до працівників поліції. Практика свідчить, що 90 % від загальної кількості підтверджених скарг на неправомірні дії працівників поліції становлять скарги на необґрунтовану кваліфікацію дій водіїв транспортних засобів [11, с. 27].

Серед основних причин неправильної кваліфікації дій водіїв транспортних засобів слід виділити: відсутність належної методологічної бази; ігнорування особовим складом поліції відомчих інструкцій щодо нагляду за дорожнім рухом; слабку професійну підготовку окремих суб’єктів кваліфікації [11, с. 27].

Важливою гарантією дотримання законності в діяльності поліції є документальне оформлення застосування технічних засобів, адже складання передбачених адміністративно-процесуальним законом документів є необхідною умовою правильного розслідування у справах про адміністративні правопорушення. Воно містить два основні аспекти: а) оформлення прийнятого рішення щодо застосування технічних засобів, котре відтворюється у складанні відповідного документа (плану заходу, рапорту, доручення, довідки, службової записки ініціатора заходу, акта перевірки технічного засобу тощо); б) затвердження факту застосування технічних засобів та отримання при цьому результатів (матеріалів), котре передбачає складання компетентною особою відповідного процесуального документа – протоколу, акта, рапорту, в якому відбиваються усі обставини щодо застосування технічних засобів та отримання внаслідок цього даних щодо порушення чинного законодавства [12, с. 212].

Непоодинокими є випадки порушень, котрих припускаються працівники поліції під час адміністративно-юрисдикційної діяльності, пов’язаної з притягненням особи до відповідальності за скоєння адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП, серед яких:

- порушення правил зупинення транспортного засобу та перевірки документів,

наслідком чого є відсутність у матеріалах провадження у справі про адміністративне правопорушення доказів правомірності зупинення автомобілю або хоча б роз'яснення причин такої зупинки водію;

– порушення порядку направлення водія для проведення огляду на стан алкогольного сп'яніння, що унеможливує в законний спосіб притягнути особу до відповідальності за скоєння адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП. Причиною такої ситуації часто є відсутність у матеріалах адміністративного провадження відповідних доказів (як-от: відеозапис, пояснення свідків тощо);

– порушення порядку виявлення та фіксації ознак алкогольного сп'яніння.

Багато прикладів порушень законності застосування адміністративно-примусових заходів під час оформлення таких матеріалів містить і судова практика. Зокрема, у справі № 128/1361/21 (провадження № 33/801/143/2022) Вінницький апеляційний суд дійшов висновку, що відсутні належні та допустимі докази факту порушення особою п. 2.5 Правил дорожнього руху України, що унеможливує притягнення її до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 130 КУпАП, оскільки огляд такої особи на стан алкогольного сп'яніння проводився у присутності тільки одного свідка, який підтвердив, що водій відмовився від освідчування поліцейським із використанням спеціальних технічних засобів, а факту відмови від проходження огляду в медичному закладі засвідчено не було, водночас письмові пояснення свідків не містять їхніх підписів, що є порушенням вимог ст. 266 КУпАП [13].

Також, переглядаючи справу № 127/22276/21 (провадження № 33/801/457/2022), суд апеляційної інстанції встановив, що працівники поліції в порушення вимог п. 9 Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України 06.11.2015 № 1376 (при складанні протоколу про адміністративне правопорушення в ньому зазначаються, зокрема: у графі «склав цей протокол про те, що громадянин(ка)» – прізвище, ім'я та по батькові особи, яка притягається до адміністративної відповідальності (повністю, без скорочень)), не вжили заходів для встановлення особи правопорушника та склали протокол про адміністративне правопорушення за ч.1 ст.130 КУпАП на особу, яка не керувала транспортним засобом [13].

Часто підставами для скасування постанови суду першої інстанції також є:

– розгляд адміністративної справи з істотними порушеннями законодавства України про адміністративні правопорушення (порушення права на захист, відсутність безпосереднього дослідження доказів тощо);

– незаконна зупинка транспортного засобу та незаконна перевірка документів особи, що тягне за собою незаконність усіх подальших дій працівників поліції відповідно до доктрини «плодів отруйного дерева», що застосовується у практиці Європейського суду з прав людини;

– порушення як працівниками поліції, так і медичними працівниками порядку виявлення ознак алкогольного сп'яніння: невідповідність необхідних дій нормам законодавства України, що робить недійсними висновки щодо алкогольного сп'яніння [14].

Так само не менш актуальним є дотримання працівниками поліції вимог законності та правових підстав застосування в межах своєї компетенції спеціальних засобів, вогнепальної зброї та фізичного впливу (сили) як поліцейських заходів примусу. На поліцейських покладається особлива відповідальність у протидії неправомірній поведінці, але поліцейські, які поводяться неналежним чином, також повинні мати можливість розраховувати на коректне поведіння [15].

Висновки. Таким чином, основною передумовою законності застосування заходів адміністративного примусу є дотримання суб'єктами владних повноважень вимог законодавства, зокрема підстав та особливостей застосування зазначених заходів працівниками поліції у межах здійснення ними правоохоронної діяльності у сфері безпеки дорожнього руху.

Попри те, що працівники поліції наділені правом застосування різних за змістом заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення та безпосередньо поліцейських заходів примусу, дотримання процесуального порядку застосування зазначених заходів, правильне складання процесуальних документів є запорукою об'єктивного розгляду справи про адміністративне правопорушення та

притягнення правопорушника до встановленої законом відповідальності. Водночас у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху під час застосування зазначених заходів мають місце як недоліки чинного адміністративного законодавства, так і недосконалість правозастосовної практики, що ускладнює досягнення мети забезпечення законності у сфері публічного адміністрування та вимагає вжиття адекватних правових та організаційних заходів підвищення ефективності поліцейської діяльності в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.
2. Новіков В. В. Внутрішній контроль як засіб забезпечення законності і дисципліни в органах внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків, 2006. 200 с.
3. Полонський Д. М. Забезпечення правопорядку та режиму законності патрульно-постовою службою міліції України (організаційно-правовий аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2013. 18 с.
4. Нестерцова-Собакар О. В. Реалізація принципу законності в діяльності національної поліції України в умовах воєнного стану. *Актуальні проблеми превентивної діяльності Національної поліції в умовах воєнного стану : матеріали Всеукр. наук.-практ. семінару* (м. Дніпро, 27 квіт. 2022 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. С. 70–71.
5. Калініченко І. Л. Місце і роль Національної поліції України у механізмі реалізації юридичної відповідальності. *Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття : тези доп. учасників III Всеукр. наук.-практ. конф.* (м. Харків, 19 черв. 2020 р.). Харків : НДІ ППІСН, 2020. С. 26–29.
6. Kalenichenko L., Slynko D., Sobakar A., Goncharuk V. Features of disciplinary liability of police officers. *Amazonia Investiga*. 2021. Vol. 10. Issue 41. P. 114–120.
7. Ковалів М. В., Кісіль З. Р., Калянов Д. П. та ін. Адміністративна діяльність : навч. посібник. Київ : Правова єдність, 2009. 432 с.
8. Моца А. А., Моца В. В. Права людини в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*. 2022. № 4(22). С. 280–291.
9. Скрипнюк О. В. Конституційно-правове регулювання обмеження прав і свобод людини і громадянина в Україні. *Публічне право*. 2011. № 3. С. 5–11.
10. Гуржій Т. О. Адміністративно-правова кваліфікація порушень водія механічних транспортних засобів правил керування : навч. посібник. Кіровоград : ПОЛІМЕД-Сервіс, 2005. 151 с.
11. Гуржій Т. О. Проблеми адміністративно-правового регулювання адміністративної відповідальності водіїв за порушення правил дорожнього руху. *Безпека дорожнього руху: сучасність та майбутнє : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф.* (м. Донецьк, 24 жовт. 2008 р.). Донецьк : ДЮІ ЛДУВС, 2008. 219 с.
12. Бакутін Є. І. Принцип законності в діяльності поліції під час використання технічних засобів фіксації адміністративних правопорушень. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 208–213.
13. Стаття 130 КУпАП: практика Вінницького апеляційного суду. *Юридична газета online*. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/stattya-130-kupap-praktika-vinnickogo-apelyatsiynogo-sudu.html>.
14. Постанова Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області у справі № 686/1011/21 від 10.03.2021. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95830347>.
15. Meershoek G. Creating Modern, Community-Oriented Police: some Dutch Experiences. *Philosophy, Economics and Law Review*. 2023. Vol. 3. No. 1. P. 210–217.

Надійшла до редакції 11.12.2023

References

1. Pro Natsionalnu politsiiu [On the National Police] : Zakon Ukrainy vid 02.07.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>. [in Ukr.].
2. Novikov, V. V. (2006) Vnutrivdomchyi kontrol yak zasib zabezpechennia zakonnosti i dysypliny v orhanakh vnutrishnikh sprav [Internal departmental control as a means of ensuring legality and discipline in internal affairs bodies] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01. Kharkiv. 200 p. [in Ukr.].
3. Polonskyi, D. M. (2013) Zabezpechennia pravoporiadku ta rezhymu zakonnosti patrolno-postovoiu sluzhboiu militsii Ukrainy (orhanizatsiino-pravovyi aspekt) [Ensuring law and order and the regime of legality by the patrol service of the militia of Ukraine (organizational and legal aspect)] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Kyiv. 18 p. [in Ukr.].
4. Nesterstova-Sobakar, O. V. (2022) Realizatsiia pryntsyphu zakonnosti v diialnosti natsionalnoi politsii Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Implementation of the principle of legality in the activities of the national police of Ukraine under martial law]. *Aktualni problemy preventyvnoi diialnosti Natsionalnoi politsii v umovakh voiennoho stanu : materialy Vseukr. nauk.-prakt. seminaru* (m. Dnipro,

27 kvit. 2022 r.). Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. Sprav, pp. 70–71. [in Ukr.].

5. Kalinichenko, I. L. (2020) Mistse i rol Natsionalnoi politsii Ukrainy u mekhanizmi realizatsii yurydychnoi vidpovidalnosti [The place and role of the National Police of Ukraine in the mechanism of implementation of legal responsibility]. *Teoretychni pytannia yurysprudentsii i problemy pravozastosuvannia: vyklyky KhKhI stolittia : tezy dop. uchasnykiv III Vseukr. nauk.-prakt. konf.* (m. Kharkiv, 19 cherv. 2020 r.). Kharkiv : NDI PPSN, pp. 26–29. [in Ukr.].

6. Kalenichenko, L., Slynko, D., Sobakar, A., Goncharuk, V. (2021) Features of disciplinary liability of police officers. *Amazonia Investiga*. Vol. 10. Issue 41, pp. 114–120.

7. Kovaliv, M. V., Kysil, Z. R., Kalaianov, D. P. ta in. (2009) Administratyvna diialnist [Administrative activity] : navch. posibnyk. Kyiv : Pravova yednist. 432 p. [in Ukr.].

8. Motsa, A. A., Motsa, V. V. (2022) Prava liudyny v umovakh voiennoho stanu [Human rights under martial law]. *Naukovi perspektyvy*. № 4(22), pp. 280–291. [in Ukr.].

9. Skrypniuk, O. V. (2011) Konstytutsiino-pravove rehuliuвання обмеzhennia prav i svobod liudyny i hromadianyna v Ukraini [Constitutional and legal regulation of restriction of human and citizen rights and freedoms in Ukraine]. *Publichne pravo*. № 3, pp. 5–11. [in Ukr.].

10. Hurzhii, T. O. (2005) Administratyvno-pravova kvalifikatsiia porushen vodiimy mekhanichnykh transportnykh zasobiv pravyl keruvannia [Administrative and legal qualification of violations of driving rules by drivers of mechanical vehicles] : navch. posibnyk. Kirovohrad : POLIMED-Servis. 151 p. [in Ukr.].

11. Hurzhii, T. O. (2008) Problemy administratyvno-pravovoho rehuliuвання administratyvnoi vidpovidalnosti vodiiv za porushennia pravyl dorozhnoho rukhu [Problems of administrative and legal regulation of the administrative responsibility of drivers for violating traffic rules]. *Bezpeka dorozhnoho rukhu: suchasnist ta maibutnie : materialy Vseukr. nauk.-prakt. konf.* (m. Donetsk, 24 zhovt. 2008 r.). Donetsk : DIuI LDUVS. 219 p. [in Ukr.].

12. Bakutin, Ye. I. (2020) Pryntsyp zakonnosti v diialnosti politsii pid chas vykorystannia tekhnichnykh zasobiv fiksatsii administratyvnykh pravoporushen [The principle of legality in police activity when using technical means of recording administrative offenses]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. № 2, pp. 208–213. [in Ukr.].

13. Stattia 130 KUpAP: praktyka Vinnytskoho apeliatsiinoho sudu [Article 130 of the Code of Ukraine on administrative offenses: the practice of the Vinnytsia Court of Appeal]. *Yurydychna hazeta online*. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/stattya-130-kupap-praktika-vinnickogo-apelyatsiynogo-sudu.html>. [in Ukr.].

14. Postanova Khmelnytskoho miskraionnoho sudu Khmelnytskoi oblasti u spravi № 686/1011/21 vid 10.03.2021 [Resolution of the Khmelnytskyi City and District Court of the Khmelnytskyi Region in case No. 686/1011/21 dated 03/10/2021]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95830347>. [in Ukr.].

15. Meershoek, G. (2023) Creating Modern, Community-Oriented Police: some Dutch Experiences. *Philisophy, Economics and Law Review*. Vol. 3. No. 1, pp. 210–217.

ABSTRACT

Andrii Sobakar, Oleksandra Nestertsova-Sobakar. Observance of the principle of legality of the application of administrative coercion measures by the police in the field of road traffic safety under martial law. In the article, based on the analysis of the current legislation of Ukraine and the practice of its application, the theoretical understanding of a number of scientific works from various fields of knowledge, the essence, significance and peculiarities of compliance with the principle of legality of the use of administrative coercion measures by the police in the field of road traffic safety during the operation of the legal regime of martial state.

It has been proven that the effectiveness of ensuring road traffic safety and the high-quality performance of their powers by police officers depend on their compliance with the principle of legality during the application of administrative coercion measures.

It has been established that the main prerequisite for the legality of the application of administrative coercion measures is compliance by subjects of power with the requirements of legislation, in particular, the grounds and features of the application of the specified measures by police officers within the scope of their law enforcement activities in the field of road traffic safety.

Characteristic violations of legality and official discipline in the activities of the police during the application of administrative coercion measures in the field of road traffic safety under the conditions of the legal regime of martial law were determined.

A number of proposals and recommendations aimed at increasing the effectiveness of administrative and legal enforcement of lawfulness and discipline in police activities have been formulated, including by: continuing the development of external and internal control mechanisms over police activities, in particular with the participation of experts, representatives of civil society, focusing on measures, which would make it possible to effectively prevent police abuse of power, etc.

Keywords: *legality, administrative coercion, measures of administrative coercion, traffic safety, police, martial law, legal regime, violation of legality.*